C/2025/667

10.2.2025

PRIPOROČILO SVETA

z dne 21. januarja 2025

o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Irske

(C/2025/667)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121 Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 in zlasti člena 17 Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

SPLOŠNE UGOTOVITVE

(1) 30. aprila 2024 je začel veljati prenovljeni okvir ekonomskega upravljanja EU. Osrednji elementi prenovljenega okvira so Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ([1]) skupaj s spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem ([2]) in spremenjeno Direktivo Sveta 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic ([3]). Cilj okvira je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Okvir spodbuja tudi nacionalno odgovornost in je srednjeročno bolj usmerjen ob učinkovitejšem in doslednejšem izvrševanju pravil.

(2) V središču novega okvira ekonomskega upravljanja so nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti, ki jih države članice predložijo Svetu in Komisiji. Načrti morajo izpolniti dva cilja: (i) zagotoviti, da se bo med drugim dolg sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja verjetno zmanjševal ali ostal na preudarni ravni ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša in ohranja pod referenčno vrednostjo 3 % BDP, ter (ii) zagotoviti izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, in obravnavati skupne prednostne naloge EU. V ta namen mora biti v vsakem načrtu predstavljena srednjeročna zaveza za pot gibanja očiščenih odhodkov ([4]), ki dejansko določa proračunsko omejitev za trajanje načrta, ki zajema štiri- ali petletno obdobje (odvisno od rednega trajanja zakonodajnega obdobja v državi članici). Poleg tega bi bilo treba v načrtu pojasniti, kako bo država članica zagotovila izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za državo (vključno s tistimi, ki se nanašajo na postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, če je ustrezno), in kako bo država članica obravnavala skupne prednostne naloge Unije. Obdobje za fiskalno prilagoditev traja štiri leta in se lahko podaljša za največ tri leta, če se država članica zaveže, da bo izvedla sklop ustreznih reform in naložb, ki izpolnjujejo merila iz Uredbe (EU) 2024/1263.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe (EU) 2024/1263, tj. javnofinančni odhodki brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(3) Komisija mora po predložitvi načrta oceniti, ali načrt izpolnjuje zahteve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Svet mora nato na priporočilo Komisije sprejeti priporočilo, v katerem določi pot gibanja očiščenih odhodkov za zadevno državo članico in po potrebi potrdi sklop reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje fiskalnega prilagoditvenega obdobja.

UGOTOVITVE V ZVEZI Z NACIONALNIM SREDNJEROČNIM FISKALNO-STRUKTURNIM NAČRTOM IRSKE

(5) Irska je Svetu in Komisiji 15. oktobra 2024 predložila nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Načrt je bil po dogovoru s Komisijo glede na razloge, ki jih je podala Irska, predložen po podaljšanju roka, določenega v členu 36 Uredbe (EU) 2024/1263.

Postopek pred predložitvijo načrta

(6) Irska je bila upravičena do prejemanja tehničnih informacij, vendar jih ni zahtevala. Komisija je 21. junija 2024 Irski predložila glavne začetne pogoje in temeljne predpostavke, uporabljene v okviru Komisije za srednjeročne projekcije javnega dolga ([5]), kot je navedeno v uvodni izjavi 25 Uredbe (EU) 2024/1263, ter jih objavila 15. oktobra 2024 ([6]).

(7) Irska je septembra 2024 s Komisijo opravila tehnični dialog v skladu s členom 12 Uredbe (EU) 2024/1263. Dialog je bil osredotočen na pot gibanja očiščenih odhodkov, ki jo je predvidela Irska, in njene temeljne predpostavke (zlasti potencialno rast BDP in prilagoditve stanj in tokov), pa tudi na predvideno izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, ter na skupne prednostne naloge Unije na področju pravičnega zelenega in digitalnega prehoda, socialne in gospodarske odpornosti, energetske varnosti ter izgradnje obrambnih zmogljivosti.

(8) Irska se je glede na informacije, ki jih je navedla v svojem načrtu, maja 2024 posvetovala s civilno družbo, socialnimi partnerji, regionalnimi organi in drugimi ustreznimi deležniki v skladu s členom 11(3) in členom 36(1), točka (c), Uredbe (EU) 2024/1263. Glede na informacije, ki jih je Irska predložila v svojem načrtu, je vlada gostila nacionalni ekonomski dialog, tj. letni dogodek, ki za deležnike pomeni forum za izmenjavo mnenj z vlado o gospodarskih in socialnih prednostnih nalogah. Razprave, ki jih je zajemal nacionalni ekonomski dialog 2024, so vključevale srednjeročno osredotočenost glede na obveznosti vlade v okviru revidiranega fiskalnega okvira EU.

(9) Irski fiskalni svetovalni svet je podal mnenje o makroekonomski napovedi in makroekonomskih predpostavkah, na katerih temelji večletna pot gibanja očiščenih odhodkov ([7]). Irski fiskalni svetovalni svet je 23. septembra 2024 potrdil makroekonomske napovedi, na katerih temelji nacionalni proračun za leto 2025, saj je bil zadovoljen, da so bile napovedi v razponu, ki ga je bilo mogoče potrditi. Irski fiskalni svetovalni svet meni, da je napovedi potrdil v obdobju, ko gospodarstvo presega svoj potencial in obstajajo tveganja, povezana z domačimi omejitvami zmogljivosti.

Drugi povezani postopki

(10) Irska je 15. oktobra 2024 predložila osnutek proračunskega načrta za leto 2025. Komisija je 26. novembra 2024 sprejela mnenje o tem osnutku proračunskega načrta ([8]).

(11) Svet je 21. oktobra 2024 na Irsko naslovil vrsto specifičnih priporočil v okviru evropskega semestra ([9]).

([5]) Glavni začetni pogoji in temeljne predpostavke so v skladu z metodologijo, opisano v poročilu o spremljanju vzdržnosti dolga za leto 2023, ki ga je pripravila Komisija (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_sl). Temeljijo na pomladanski napovedi Evropske komisije iz leta 2024 in njenem srednjeročnem podaljšanju do leta 2033, medtem ko so dolgoročna rast BDP in stroški staranja prebivalstva v skladu s skupnim poročilom Komisije in Sveta o staranju prebivalstva za leto 2024 (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_sl).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_sl#ireland.

([7]) Makroekonomske projekcije v proračunu za leto 2025 zajemajo obdobje 2024–2030.

([8]) Mnenje Komisije o osnutku proračunskega načrta Irske, 26.11.2024, C(2024) 9056 final.

([9]) Priporočilo Sveta z dne 21. oktobra 2024 o ekonomski, proračunski in strukturni politiki ter politiki zaposlovanja Irske.

POVZETEK NAČRTA IN NJEGOVA OCENA S STRANI KOMISIJE

(12) Komisija je v skladu s členom 16 Uredbe (EU) 2024/1263 načrt ocenila, kot sledi:

Kontekst: makroekonomski in fiskalni položaj ter obeti

(13) Gospodarska aktivnost na Irskem se je v letu 2023 skrčila za 5,5 % pod vplivom zmanjšanja neto izvoza, predvsem v specifičnih sektorjih, v katerih prevladujejo multinacionalne družbe, medtem ko je domače gospodarstvo ostalo močno. Glede na jesensko napoved Evropske komisije 2024 naj bi se gospodarstvo v letu 2024 skrčilo za 0,5 % zaradi stalne volatilnosti v sektorjih, v katerih prevladujejo multinacionalne družbe. V letu 2025 naj bi se realni BDP povečal za 4,0 % ob podpori močnega domačega gospodarstva in nadaljnje rasti izvoza. V letu 2026 naj bi se realni BDP povečal za 3,6 %, pri čemer naj bi domače povpraševanje in izvoz še naprej pozitivno prispevala k rasti. V obdobju, ki ga zajema napoved (tj. 2024–2026), naj bi se potencialna rast BDP na Irskem rahlo povečala z 2,6 % v letu 2024 na 2,9 % v letu 2025, temu pa naj bi sledilo rahlo zmanjšanje v letu 2026, in sicer na 2,7 %. Razlog za to sta postopno zmanjševanje prispevka dela in povečanje prispevka akumulacije kapitala po zmanjšanju v letu 2024. Stopnja brezposelnosti je v letu 2023 znašala 4,3 % in naj bi glede na projekcije Komisije znašala 4,4 % v letu 2024, 4,4 % v letu 2025 in 4,5 % v letu 2026. Inflacija (deflator BDP) naj bi se zmanjšala s 3,6 % v letu 2023 na 3,3 % v letu 2024 ter dosegla 2,1 % v letu 2025 in 1,7 % v letu 2026.

(14) Kar zadeva fiskalna gibanja, je presežek sektorja država na Irskem v letu 2023 znašal 1,5 % BDP. Glede na jesensko napoved Evropske komisije 2024 naj bi v letu 2024 dosegel 4,4 % BDP in se v letu 2025 zmanjšal na 1,4 % ter, ob predpostavki nespremenjenih politik, v letu 2026 na 1,3 %. Jesenska napoved Evropske komisije iz leta 2024 vključuje predlog proračuna Irske za leto 2025, ki ga je vlada oktobra predložila nacionalnemu parlamentu. Dolg sektorja država je konec leta 2023 znašal 43,3 % BDP. Glede na jesensko napoved Evropske komisije 2024 naj bi se delež dolga konec leta 2024 zmanjšal na 41,6 % BDP. Konec leta 2025 naj bi se zmanjšal na 38,3 % BDP, konec leta 2026 pa na 36,8 %. Dokler zaveze glede politik iz srednjeročnih načrtov niso podprte z verodostojno napovedanimi in dovolj podrobno opredeljenimi konkretnimi ukrepi politike, se kot take ne upoštevajo v fiskalni napovedi Komisije.

Pot gibanja očiščenih odhodkov in temeljne makroekonomske predpostavke v načrtu

(15) Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Irske zajema obdobje 2025–2029 in določa fiskalno prilagoditev v štiriletnem obdobju.

(16) Načrt vključuje vse informacije, ki se zahtevajo v členu 13 Uredbe (EU) 2024/1263.

(17) Načrt vsebuje zavezo poti gibanja očiščenih odhodkov iz tabele 1, ki ustreza povprečni rasti očiščenih odhodkov v višini 5,3 % v letih 2025–2029. Pot gibanja očiščenih odhodkov, h kateri se je Irska zavezala v načrtu, naj bi po poročanju ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028) privedla do primarnega strukturnega salda v višini 2,3 % BDP. V načrtu je predpostavljeno, da se bo potencialna rast BDP postopno zmanjšala s 3,1 % v letu 2024 na 2,8 % do leta 2027, nato pa se bo v letu 2028 povečala na 3,6 %. Poleg tega se v načrtu pričakuje, da se bo stopnja rasti deflatorja BDP zmanjšala s 3,2 % v letu 2024 na 2,1 % v letu 2025 in nato ostala na tej ravni do leta 2028.

Tabela 1: Pot gibanja očiščenih odhodkov in temeljne predpostavke v načrtu Irske

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Povprečje v obdobju veljavnosti načrta 2025–2029	Povprečje v prilagoditvenem obdobju 2025–2028
Rast očiščenih odhodkov (letno, v %)	9,8	5,1	6,5	4,9	5,4	4,7	5,3	5,5
Rast očiščenih odhodkov (skupaj od izhodiščnega leta 2023, v %)	9,8	15,4	22,8	28,9	35,8	42,3	ni relevantno	ni relevantno
Potencialna rast BDP (v %)	3,1	3,2	2,9	2,8	3,6	3,5	3,2	3,1

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Povprečje v obdobju veljavnosti načrta 2025–2029	Povprečje v prilagoditvenem obdobju 2025–2028
Inflacija (rast deflatorja BDP) (v %)	3,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1

Vir: Srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Irske in izračuni Komisije.

Posledice zavez glede očiščenih odhodkov v načrtu za dolg sektorja država

(18) Če bi se uresničile pot gibanja očiščenih odhodkov, h kateri se je Irska zavezala v načrtu, in temeljne predpostavke, bi se dolg sektorja država v skladu z načrtom postopno zmanjšal z 41,4 % BDP v letu 2024 na 34,0 % BDP ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028), kot je razvidno iz naslednje tabele. Po prilagoditvi naj bi se delež dolga v srednjeročnem obdobju (tj. do leta 2038) še naprej zmanjševal na ravni precej pod 60 % BDP in do leta 2038 dosegel 18,8 % BDP.

Tabela 2: Gibanje dolga in salda sektorja država v načrtu Irske

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Javni dolg (v % BDP)	43,4	41,4	37,9	36	34,8	34	33,1	18,8
Javnofinančni saldo (v % BDP)	1,6	4,5	1,7	1,4	1,1	1,6	1,5	0,6

Vir: Srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Irske.

V skladu z načrtom bi torej dolg sektorja država srednjeročno ostal pod referenčno vrednostjo 60 % BDP iz Pogodbe. Pot gibanja očiščenih odhodkov, predlagana v načrtu, je torej na podlagi zavez politike in makroekonomskih predpostavk iz načrta skladna z zahtevo glede dolga iz člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1263.

Posledice zavez glede očiščenih odhodkov v načrtu za saldo sektorja država

(19) Na podlagi poti gibanja očiščenih odhodkov in predpostavk iz načrta bi presežek sektorja država v letu 2025 znašal 1,7 % BDP, v letih 2026 in 2027 bi se zmanjšal na 1,4 % oziroma 1,1 %, nato pa zrasel na 1,6 % v letu 2028. V skladu z načrtom torej saldo sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja (2028) ne bi presegel referenčne vrednosti 3 % BDP. Poleg tega javnofinančni primanjkljaj v desetih letih po prilagoditvenem obdobju (tj. do leta 2038) ne bi presegel 3 % BDP. Pot gibanja očiščenih odhodkov, predlagana v načrtu, je torej na podlagi zavez politike in makroekonomskih predpostavk iz načrta skladna z zahtevo glede primanjkljaja iz člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1263.

Makroekonomske predpostavke iz načrta

(20) Načrt temelji na sklopu predpostavk, ki se razlikujejo od predpostavk, ki jih je Komisija posredovala Irski 21. junija 2024. V načrtu so zlasti uporabljene različne predpostavke za osem spremenljivk, in sicer: izhodiščni položaj (primarni strukturni saldo v letu 2024), potencialna rast BDP, rast deflatorja BDP, realna rast BDP, nominalna implicitna obrestna mera, prilagoditve stanj in tokov, enkratni ukrepi in odprava proizvodne vrzeli. Poleg tega načrt odstopa od predpostavke „brez spremembe fiskalne politike“ po prilagoditvenem obdobju, saj predvideva nadaljnjo fiskalno dekonsolidacijo v letih 2029 in 2030. Ocena teh razlik v predpostavkah je navedena v nadaljevanju.

V nadaljevanju so navedene razlike v predpostavkah z najznatnejšim učinkom na povprečno rast očiščenih odhodkov, skupaj z oceno posameznih razlik, ki so obravnavane ločeno.

(21) V načrtu je predviden višji primarni strukturni saldo za leto 2024, in sicer presežek v višini 3,7 % BDP, medtem ko je Komisija spomladi 2024 pričakovala presežek v višini 2,5 % BDP. Ta revidirani začetni fiskalni položaj in spremljajoči posodobljeni makroekonomski pogoji za leto 2024 v načrtu odražajo novejše informacije, ki so na voljo od pomladi. To je v skladu z jesensko napovedjo Komisije 2024. Zato se šteje, da je ta razlika ustrezno utemeljena. Obravnavana ločeno zvišuje povprečno zgornjo mejo rasti očiščenih odhodkov v prilagoditvenem obdobju v primerjavi s predpostavkami Komisije.

— V načrtu je potencialna rast BDP v obdobju, ki ga zajema načrt, v primerjavi s predpostavkami Komisije, posredovanimi 21. junija 2024, v povprečju nižja za 0,3 odstotne točke. To odraža novejše podatke o realizaciji od tistih iz spomladi 2024, uporabljena pa je bila skupno dogovorjena metodologija EU. Poleg tega je v načrtu predvideno tudi, da bo realna rast BDP nižja, proizvodna vrzel pa odpravljena prej kot v predpostavkah Komisije. V skladu z metodologijo Komisije bi fiskalna ekspanzija v irskem načrtu dejansko povzročila večje multiplikacijske učinke na realno rast BDP, proizvodna vrzel pa bi se odpravila do leta 2033, medtem ko bi se glede na načrt odpravila že leta 2030. Zato se šteje, da so te predpostavke preudarne in posledično ustrezno utemeljene. Skupaj prispevajo k nižji povprečni rasti očiščenih odhodkov v prilagoditvenem obdobju v načrtu kot v skladu s predpostavkami Komisije.

— V načrtu je predvideno, da bo rast deflatorja BDP v obdobju, ki ga zajema načrt, v primerjavi s predpostavkami Komisije v povprečju višja za 0,1 odstotne točke. Ta odstotek odraža novejše podatke o realizaciji od tistih iz spomladi 2024. Zato se šteje, da je ta predpostavka ustrezno utemeljena. Obravnavano ločeno to prispeva k višji povprečni rasti očiščenih odhodkov v prilagoditvenem obdobju v načrtu kot v skladu s predpostavkami Komisije.

— V načrtu je predvideno, da bodo zaradi ustanovitve novih varčevalnih skladov prilagoditve stanj in tokov večje kot v skladu s predpostavkami Komisije. Manj ugodno predpostavko v načrtu je mogoče pojasniti z uporabo novejših podatkov. Zato se šteje, da je ta predpostavka ustrezno utemeljena.

Preostale razlike nimajo znatnega učinka na povprečno rast očiščenih odhodkov v primerjavi s predpostavkami Komisije. V celoti gledano vse razlike v predpostavkah skupaj vodijo do teoretične povprečne zgornje meje rasti očiščenih odhodkov, ki je višja od tiste, ki bi bila potrebna za zagotovitev skladnosti z veljavnimi fiskalnimi pravili na podlagi predpostavk Komisije iz pomladi 2024. Vendar je pot gibanja očiščenih odhodkov, h kateri se Irska zavezuje v svojem načrtu, nižja od te teoretične zgornje meje in tudi nižja od tiste, ki bi bila potrebna za zagotovitev skladnosti s fiskalnimi pravili na podlagi predpostavk Komisije. Komisija bo zgornjo oceno predpostavk iz načrta upoštevala pri prihodnjih ocenah skladnosti s potjo gibanja očiščenih odhodkov.

Fiskalna strategija načrta

(22) V skladu z okvirno fiskalno strategijo v načrtu se bodo zaveze glede očiščenih odhodkov izpolnjevale predvsem z zagotavljanjem dodatnih javnih storitev, da se izpolnijo potrebe hitro naraščajočega prebivalstva. Poleg tega bo Irska s krepitvijo stopnje naložb javnega sektorja financirala povečanja javnega osnovnega kapitala. Nazadnje, Irska je vzpostavila dva nosilca dolgoročnejših varčevanj, saj se ocenjuje, da je velik delež davka od dohodkov pravnih oseb po naravi nepričakovan. Medtem ko projekcije za salde sektorja država kažejo trajne presežke sektorja država, se strategija osredotoča na odhodkovno stran zaradi znatnega vpliva nepričakovanih prihodkov na nominalni saldo. Opredelitev ukrepov politike, ki naj bi bili sprejeti, se potrdi ali prilagodi in količinsko opredeli v letnih proračunih. Poleg tega osnutek proračunskega načrta za leto 2025 določa ukrepe politike, s katerimi bo dosežena zaveza glede očiščenih odhodkov za leto 2025 ([10]).

([10]) Glej mnenje Komisije o osnutku proračunskega načrta Irske, 26.11.2024, C(2024) 9056 final.

Namere v zvezi z reformami in naložbami v načrtu v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, ter za obravnavanje skupnih prednostnih nalog Unije

(23) V načrtu so opisane namere politike v zvezi z reformami in naložbami v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za državo, in za obravnavanje skupnih prednostnih nalog EU. Načrt vključuje približno 40 ukrepov, od katerih jih je 12 finančno podprtih iz mehanizma za okrevanje in odpornost.

(24) Kar zadeva skupno prednostno nalogo pravičnega zelenega in digitalnega prehoda, vključno s podnebnimi cilji iz Uredbe (EU) 2021/1119, je v načrtu opisan dosleden sklop reform in naložb. Ukrepi za blaženje podnebnih sprememb (specifična priporočila za državo v letih 2019, 2020, 2022 in 2023) vključujejo zvišanje davčne stopnje za ogljikov dioksid ter predlog (spremembe) zakona o podnebnih ukrepih in razvoju z nizkimi emisijami ogljika, ki sta vključena v načrt za okrevanje in odpornost ter nacionalni energetski in podnebni načrt. S predlogom zakona se vzpostavlja pravno zavezujoč okvir s cilji in zavezami, ki določa zakonsko podlago za cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, vključno s sprejetjem petletnih ogljičnih proračunov in podnebnih akcijskih načrtov. Ukrepi v zvezi z vodo in odpadnimi vodami (specifično priporočilo za državo v letih 2019, 2020, 2022, 2023 in 2024) se nanašajo na tretji irski načrt upravljanja povodij. V načrtu so opisani ukrepi za omogočanje digitalnega prehoda (specifično priporočilo za državo v letih 2019 in 2020) v obliki nacionalne digitalne strategije Harnessing Digital (Izkoriščanje digitalne tehnologije) in doseganje digitalnih ciljev v obliki strateškega načrta za digitalno desetletje. Ti ukrepi vključujejo naložbe v digitalne spretnosti (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost), dostop do digitalnih javnih storitev in njihovo uporabo (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost), zlasti z nepovratnimi sredstvi in pomočjo za MSP, podporo podjetjem za digitalizacijo (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost), kibernetsko varnost z več sredstvi za nacionalni center za kibernetsko varnost in povezljivost z izvajanjem nacionalnega načrta za širokopasovna omrežja, katerega cilj je, da bi bila vsa irska gospodinjstva in podjetja najpozneje do leta 2028 pokrita z gigabitnim omrežjem, vsa poseljena območja pa najpozneje do leta 2030 z omrežjem 5G.

(25) Kar zadeva skupno prednostno nalogo socialne in gospodarske odpornosti, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, so v načrtu opisani ukrepi za povečanje ponudbe socialnih in cenovno dostopnih stanovanj (specifično priporočilo za državo v letih 2019 in 2020) z izvajanjem načrta Housing for All (Stanovanja za vse) (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost) in reformo načrtovanja. Ukrepi za podporo poslovnemu okolju podjetij, zlasti domačih MSP (specifično priporočilo za državo v letih 2019 in 2020), vključujejo ukrepe iz bele knjige o podjetjih (White Paper on Enterprise). Ukrepi za podporo raziskavam in inovacijam (specifično priporočilo za državo v letih 2019 in 2020) vključujejo ustanovitev nove agencije za financiranje konkurenčnih raziskav in inovacij, krepitev tehnoloških univerz (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost in programe ESRR) ter druge naložbe, objavljene v strategiji Impact 2030. V skladu z evropskim stebrom socialnih pravic je v načrtu opisana tudi vrsta pobud o enakih možnostih in dostopu do trga dela. Ukrepi na področju spretnosti (specifično priporočilo za državo v letih 2020 in 2023) vključujejo ustanovitev novega nacionalnega sveta za spretnosti, sprostitev sredstev iz nacionalnega sklada za usposabljanje, večje sedanje in kapitalske naložbe (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost), razvoj enotnega nacionalnega modela vajeništva in reforme v sektorju terciarnega izobraževanja. Načrt se sklicuje na okvir, s katerim namerava Irska dodatno olajšati svojo uporabo trenutno predvidenih znatnih sredstev za izpopolnjevanje, zlasti za ranljive skupine in ljudi, ki živijo v gospodinjstvih z nizko intenzivnostjo dela (specifično priporočilo za državo v letu 2019). V načrtu je opisana vrsta pobud o poštenih delovnih pogojih, vključno z uvedbo nacionalnih zajamčenih plač v višini 60 % mediane plač glede na urne postavke do januarja 2026. V načrtu so opisane tudi pobude za socialno zaščito in vključevanje, vključno z naložbami za aktivacijo trga dela (specifično priporočilo za državo v letu 2019), namenjene ranljivim skupinam, kot je določeno v strategiji Pathways to Work (Poti do dela). To dopolnjujejo reforme v sektorju otroškega varstva (specifično priporočilo za državo v letu 2019), ki vključujejo splošne subvencije in subvencije, povezane z dohodki, v okviru nacionalnega sistema otroškega varstva ter zaveze glede zmanjšanja revščine iz načrta za socialno vključenost (Roadmap for Social Inclusion). Kar zadeva prednostne kohorte, omenjene v okviru evropskega semestra, se načrt sklicuje na nacionalno strategijo o invalidnosti ter drugo nacionalno strategijo za vključevanje skupin Travellers in Romov.

(26) Kar zadeva skupno prednostno nalogo energetske varnosti, so v načrtu opisani ukrepi, namenjeni zmanjšanju splošne odvisnosti od fosilnih goriv, zlasti z naložbami v energijo iz obnovljivih virov na morju (specifično priporočilo za državo v letih 2022 in 2023) (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost) in omrežne priključke (specifično priporočilo za državo v letih 2022, 2023 in 2024) s Severno Irsko in Francijo. Ukrepi za okrepitev odpornosti energetskega sistema vključujejo sredstva za revnejša gospodinjstva za izboljšanje energetske učinkovitosti zasebnih stavb (specifično priporočilo za državo v letih 2022, 2023 in 2024) (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost in programe ESRR) ter ukrepe za shranjevanje energije in prilagajanje odjema (specifično priporočilo za državo v letih 2022, 2023 in 2024), vključene v strategijo za energetsko varnost na Irskem (Energy Security in Ireland).

(27) Kar zadeva skupno prednostno nalogo obrambnih zmogljivosti, načrt ne vključuje nobenih ukrepov.

(28) Poleg tega so v načrtu opisani ukrepi politike za obravnavanje dolgoročne fiskalne vzdržnosti. Ukrepi v zvezi s stroškovno učinkovitostjo in dostopnostjo zdravstvenega sistema (specifično priporočilo za državo v letih 2019 in 2024), opisani v strateškem okviru za digitalno zdravje, vključujejo 48 strateških pobud za digitalne zdravstvene rešitve, ustanovitev neodvisne komisije za oskrbo starejših (Commission on Care for Older People) ter ustanovitev štirih novih bolnišnic, specializiranih za načrtovane posege (elective hospitals), razvoj boljšega primarnega zdravstvenega varstva in skupnostne oskrbe ter prestrukturiranje uprave javnega zdravstva (Health Service Executive) v okviru reforme Sláintecare (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost). Ukrepi za izboljšanje vzdržnosti pokojninskega sistema (specifično priporočilo za državo v letih 2019, 2022 in 2023) vključujejo uvedbo socialnih prejemkov in nadomestil, povezanih s plačami, samodejno članstvo v pokojninski shemi za določene zaposlene, vzpostavitev dveh nosilcev dolgoročnega varčevanja (Future Ireland Fund (Sklad za Irsko prihodnosti) in Infrastructure, Climate and Nature Fund (Sklad za infrastrukturo, podnebje in naravo)) ter dogovorjeni časovni načrt za povečanje prispevkov za socialno varnost. V načrtu je navedeno, da bo Irska še naprej obravnavala agresivno davčno načrtovanje (specifično priporočilo za državo v letih 2019 in 2020) z izvajanjem svojega časovnega načrta za davek od dohodkov pravnih oseb (nekateri ukrepi so vključeni v načrt za okrevanje in odpornost).

(29) Načrt zagotavlja informacije o doslednosti in po potrebi dopolnjevanju s skladi kohezijske politike ter načrtom za okrevanje in odpornost Irske. Načrt vključuje informacije o velikosti in ciljih različnih skladov kohezijske politike. Vključuje tudi tabelo, v kateri je opisano, katere strukturne reforme in prednostne naložbe bodo delno obravnavane z ukrepi, vključenimi v irski načrt za okrevanje in odpornost in/ali sklade kohezijske politike.

(30) Namen načrta je zadostiti potrebam Irske po javnih naložbah, povezanih s skupnimi prednostnimi nalogami EU. Kar zadeva skupno prednostno nalogo pravičnega zelenega in digitalnega prehoda, načrt na splošno opisuje tekoče naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, izboljšanje ravnanja z vodo in odpadnimi vodami ter podporo digitalni preobrazbi. Kar zadeva skupno prednostno nalogo socialne in gospodarske odpornosti, načrt na splošno opisuje tekoče naložbe, povezane s podpiranjem podjetij, raziskav in inovacij, spretnosti, aktivacije trga dela, otroškega varstva in stanovanj. Kar zadeva skupno prednostno nalogo energetske varnosti, načrt na splošno opisuje naložbe, povezane z naknadnim opremljanjem, energijo iz obnovljivih virov na morju in omrežnimi priključki.

Zaključek ocene Komisije

(31) Na splošno Komisija meni, da načrt Irske izpolnjuje zahteve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(32) Svet bi moral v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2024/1263 Irski priporočiti pot gibanja očiščenih odhodkov, kot je določena v načrtu –

SPLOŠNI ZAKLJUČEK SVETA

(33) Svet pozdravlja srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Irske in meni, da bi njegovo dosledno izvajanje prispevalo k zagotavljanju zdravih javnih financ in podpiranju vzdržnosti javnega dolga ter k trajnostni in vključujoči rasti.

(34) Svet je seznanjen z oceno načrta, ki jo je pripravila Komisija. Vendar slednjo poziva, naj svojo oceno prihodnjih načrtov predstavi v dokumentu, ki bo ločen od njenih priporočil za priporočila Sveta.

(35) Svet je seznanjen z oceno Komisije v zvezi s potjo gibanja očiščenih odhodkov in glavnimi makroekonomskimi predpostavkami v načrtu ter posledicami poti gibanja očiščenih odhodkov iz načrta za javnofinančni primanjkljaj in javni dolg. Obenem je seznanjen z oceno Komisije, da so makroekonomske in fiskalne predpostavke, ki se mestoma sicer razlikujejo od predpostavk Komisije, tudi zaradi upoštevanja posodobljenih makroekonomskih in fiskalnih podatkov, na splošno ustrezno utemeljene in podprte s trdnimi ekonomskimi argumenti. Seznanjen je tudi s splošno fiskalno strategijo načrta in tveganji za obete, ki bi lahko vplivala na uresničitev tako makroekonomskega scenarija in temeljnih predpostavk kot tudi poti gibanja očiščenih odhodkov iz načrta. Seznanjen je zlasti s tem, da irski organi dajejo prednost uporabi spremenjenih metrik za domače analize nacionalnega dohodka zaradi izkrivljanj, ki jih povzroča relativni obseg multinacionalnega sektorja na Irskem. Posledično na nominalni fiskalni položaj Irske vplivajo morebitni nepričakovani prihodki od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so podobno izključeni v večini domačih fiskalnih ocen Irske. V skladu s tem je Svet seznanjen z vzpostavitvijo dveh varčevalnih instrumentov za oblikovanje fiskalnih blažilnikov; enega, ki se bo uporabljal za reševanje prihodnjih strukturnih izzivov, in enega, ki

bo deloval na proticikličen način v primeru upada gospodarske ali fiskalne rasti ter pomagal pri uresničevanju podnebnih in okoljskih ciljev Irske. Hkrati ugotavlja, da so lahko zaradi geopolitičnih tveganj odhodki za obrambo pod pritiskom.

(36) Svet pričakuje, da bo Irska pripravljena po potrebi prilagoditi svojo fiskalno strategijo, da bi zagotovila uresničitev svoje poti gibanja očiščenih odhodkov. Odločen je pozorno spremljati ekonomska in fiskalna gibanja, vključno s tistimi, na katerih temelji scenarij iz načrta.

(37) Svet meni, da so potrebne nadaljnje razprave, da bi še pred naslednjim krogom fiskalnega nadzora dosegli skupni dogovor glede posledic skupnih stopenj rasti očiščenih odhodkov za letni nadzor.

(38) Svet je seznanjen z opisom potreb in namer, ki ga je v zvezi z reformami in naložbami v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, pripravila Komisija, ter poudarja, kako pomembno je zagotoviti izvajanje teh reform in naložb. Na podlagi poročil, ki jih bo predložila Komisija, bo ocenil te reforme in naložbe ter spremljal njihovo izvajanje v okviru evropskega semestra.

(39) Svet z zanimanjem pričakuje letna poročila Irske o napredku, ki bodo vsebovala zlasti informacije o napredku pri izvajanju poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, ter o izvajanju širših reform in naložb v okviru evropskega semestra –

PRIPOROČA, da Irska:

1. zagotovi, da rast očiščenih odhodkov ne preseže najvišjih vrednosti, določenih v Prilogi I k temu priporočilu.

V Bruslju, 21. januarja 2025

Za Svet

predsednik

A. DOMAŃSKI

PRILOGA I

Najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov (letne in skupne stopnje rasti, nominalno)

Irska

Leto		2025	2026	2027	2028	2029
Stopnje rasti (v %)	letne	5,1	6,5	4,9	5,4	4,7
	skupne (*)	15,4	22,8	28,9	35,8	42,3

(*) Skupne stopnje rasti se izračunajo glede na izhodiščno leto 2023. Skupne stopnje rasti se uporabljajo pri letnem naknadnem spremljanju skladnosti v kontrolnem računu.